

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20.09.1974, sp. zn. 3 Cz 46/74, ECLI:CZ:NS:1974:3.CZ.46.1974.1

Číslo: 21/1976

Právní věta: U ceny koupené věci, jež není stanovena podle cenových předpisů, nýbrž je určena odhadem, pokládá se za přesahující dohodnutou cenu koupené věci ve smyslu ustanovení § 399 odst. 2 o. z. jen ta cena, která podstatně překračuje zjištěnou cenu určenou odhadem. Jen takové podstatné překročení je důvodem neplatnosti smlouvy.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 20.09.1974

Spisová značka: 3 Cz 46/74

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 6-7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Cena, Koupě

Předpisy: 40/1964 Sb. § 399

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 21/1976 sb. rozh.

U ceny koupené věci, jež není stanovena podle cenových předpisů, nýbrž je určena odhadem, pokládá se za přesahující dohodnutou cenu koupené věci ve smyslu ustanovení § 399 odst. 2 o. z. jen ta cena, která podstatně překračuje zjištěnou cenu určenou odhadem. Jen takové podstatné překročení je důvodem neplatnosti smlouvy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 20. 9. 1974, [3 Cz 46/74](#))

Žalobce se domáhal, aby žalovanému bylo uloženo zaplatit mu proti vrácení osobního automobilu zn. škoda 440 kupní cenu tohoto vozidla, které žalobce od žalovaného koupil 16. 8. 1971 za 21 000 Kčs. Žalobce nejdříve uváděl, e vozidlo má takové vady, pro které právem od uzavřené smlouvy ve smyslu ustanovení § 401 odst. 1 o. z. odstoupil; v průběhu řízení tvrdil dále, že vozidlo bylo předraženo, což zjistil zejména tehdy, když ze znaleckého posudku vyšlo najevo, že hodnota prodaného automobilu ke dni prodeje byla nižší.

Okresní soud Brno-venkov žalobu zamítl. Pokud šlo o namítané vady koupené věci neshledal důvody pro odstoupení od smlouvy; pokud pak šlo o námitku neplatnosti smlouvy z důvodu výše dohodnuté

kupní ceny, dovodil soud prvního stupně, že je tu překročení obecné ceny vozidla pouze o 14,29 %, což není podstatné překročení, a smlouva proto není neplatná.

Krajský soud v Brně rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Stížnost pro porušení zákona, podaná generálním prokurátorem ČSR, vytýkala nesprávnost názoru soudů obou stupňů, že tu šlo o platnou smlouvu s ohledem na cenu prodané věci. Poukazovala na to, že tu nepřechází v úvahu cena stanovená podle cenového předpisu (§ 399 odst. 2, věta první, o. z.), když v době koupě neexistoval žádný obecně závazný předpis upravující ceny ojetých motorových vozidel, a že pro posouzení obecné ceny je nutno vyjít z odhadu (§ 399 odst. 2, věta druhá, o. z.), který vzhledem k povaze věci přísluší znalci. Jestliže tedy znalec ve svém posudku uvedl, že přiměřená hodnota vozidla činil a v době jeho prodeje 18 000 Kčs a účastníci si sjednali kupní cenu 21 000 Kčs, pak dohodnutá kupní cena přesahovala cenu stanovenou znalcem o 3000 Kčs; proto stížnost pro porušení zákona dovozovala, že kupní smlouva je ve smyslu ustanovení § 399 odst. 2 o. z. neplatná.

Nejvyšší soud ČSR stížnost pro porušení zákona zamítl.

Z odůvodnění:

Nelze přisvědčit názoru, že ustanovení § 399 odst. 2 o. z. nepřipouští žádnou toleranci, pokud jde o překročení ceny určené odhadem. Tento výklad, který vychází jen ze slovního znění citovaného ustanovení, přehlíží smysl a účel tohoto ustanovení a nevykládá je v návaznosti na čl. VI, VII a VIII o. z.

Nelze mít za to, že by každé překročení ceny určené odhadem ve smyslu ustanovení § 399 odst. 2 o. z. znamenalo neplatnost smlouvy.

Odhady cen věcí se mohou od sebe do jisté míry lišit. Je tomu tak nezřídka právě pokud jde o odhad ceny ojetých automobilů, u nichž vzhledem k tomu, že tu není obecně závazných cenových předpisů, může snadno dojít k odlišnému posouzení ceny a v důsledku toho i k rozdílu mezi cenou určenou odhadem ve smyslu ustanovení § 399 odst. 2 o. z. a dohodnutou cenou. Nutno přihlédnout k tomu, že takto u ojetých vozidel ocenění takového vozidla záleží do značné míry na individuálním přístupu k tomuto ocenění, i když je podloženo zjištěním stavu věci a odůvodněno. Cena ojetého vozidla podléhá přitom poptávce a nabídce ohledně těchto vozidel. 1) Ten, kdo koupil nebo prodal nevýhodně, mohl by pak třeba jen při nepatrném rozdílu mezi odhadem a dohodnutou cenou spekulovat na úkor druhého účastníka smlouvy.

Nelze tedy za důvod neplatnosti smlouvy považovat každé, tedy i jen menší překročení ceny stanovené odhadem ve smyslu ustanovení § 399 odst. 2 o. z. Důvodem neplatnosti smlouvy mohlo by tu být jen překročení, které lze považovat za podstatné.

Takovým překročením není překročení ceny, k němuž došlo v projednávané věci, uváží-li se podle soudem provedeného důkazu posudkem znalce se vozidla tohoto typu a stáří prodávala v době této koupě za 16 000 až 21 000 Kčs a že žalovaným prodané vozidlo mělo obecnou cenu 18 000 Kčs.

Za tohoto stavu rozhodly soudy obou stupňů v projednávané věci správně, když smlouvu mezi žalobcem a žalovaným neshledaly neplatnou. Neporušily proto svými rozhodnutími zákon v ustanoveních § 399 odst. 2 a § 39 o. z.

1) Srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 26/1974 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.